

Durmuş Hocaoğlu

Amerika'nın Stratejisi ve Gücü: II

Yeniçağ, "Analiz"., 06 Mart 2006, Pazartesi., s.07
"Analiz" Sıra No: 365; 2006-027; Mart-03

YENİÇAĞ

Amerika'nın en büyük güç olduğu iddiası içi boş bir iddia değil elbette; ancak, gücünün büyüklüğü bizzat kendilerince olduğu kadar muhtemelen onlardan daha fazla olarak yandaşları ve beslemeleri tarafından aşırı derecede abartılıp bir efsâneye dönüştürülmek sûretiyle bütün millî mukavemetlerin psikolojik hârekât ile önü kesilmek istenmektedir.

Esâsen, bundan önce yine bu sütünlarda kaleme aldığımız bir yazımızda da kısaca temas etmiş olduğumuz üzere ["Efsâne", *Yeniçağ*, 16.01.2004], tarihte birçok örneğinde görülmüş olduğu gibi, büyük güçler hakkında oluşan / oluşturulan efsâneler onların gerçek gücünün üstünde bir te'sir yaratmasına ve karşı konulamazlık seviyesine yüksel(til)mesine sebebiyet vermektedir. Şimdi benzer bir husus, günümüzün en büyük gücü olan Amerika için de geçerlidir: Amerika, olduğundan daha fazla büyütülmekte, aşırı derecede mübâlağalandırılarak bir efsâneye dönüştürülmektedir tabiatıyla bunda kasıtlı propagandanın ve aydın kisveli besleme ajanların rolünü de her zaman ve hem de çok büyük bir ciddiyetle i nazar-ı îtibâre almakta fayda vardır. Hâlbuki vaziyet hiç de böyle değil; her güç gibi onunkinin de bir sınırı var, olmalı da.

Bu konuda bugüne kadar yazılıp çizilinlerin bir listesi dahi bir bibliyografya teşkil edecek bir hacme ulaşmış bulunuyor. Bundan önce Jean Gimpel'in, Amerika'nın zirveden inişinin başlangıcını 1971 olarak tarihlendirdiğinden söz etmiştik; benzer bir şekilde, H. J. Morgenthau da, 1977'de, Amerika'nın zevâlinin başlangıcını, Viyetnam Harbi'nin bitim tarihi (1975) olarak ileri sürmüştür.[1] Hiç de yabana atılır gibi değil; Amerika'nın hâlâ en büyük oluşu aldatmamalı: Nasıl ki Osmanlı'nın yenilmezliği efsânesi 1571'de İnebahtı'da sona ermiş olmasına rağmen ağır gölgesinin kâbusu 1683'e dek daha en az yüzoniki yıl Avrupa'nın üzerinden kalkmadı ve 1769 Harbi'ne kadar da "bir numaralı güç" olma hüviyetini muhâfaza ettiyse, benzer şekilde, tersinden bir okuma ile, Amerika kâbûsunun devam ediyor olması da anılan tarihte inişe geçmiş olduğu iddiasını çürtümeye yeterli değildir. Bu konuda, yakın zamanda yayınlananlar arasında en büyük yankıyı uyandıranların başında gelenlerden birisinin Charles' Kupchan'ın "Amerikan Çağının Sonu" (The End of American Era) isimli eseri olduğunu söylemiştik; ancak, Amerika'nın yıldızının yirmibirinci yüzyılda söneceğini iddia ettiği bu kitabında, Kupchan, yakın bir zamandan ziyâde daha uzak sayılabilecek bir dönemi işâret etmektedir. Çünkü O'na göre, Amerika'nın asıl olarak çöküşü, ileride en büyük rakibi olacak olan Avrupa Birliği'nin elinden gelecektir. Burada kısaca da olsa belirtmekte fayda vardır ki, Kupchan bu konu üzerinde ısrarla durmakta olup, aynı yıl yayınladığı bir makalesinde de müteâkip medeniyetler çatışmasının Batı ve Batı Dışı (West and Rest) arasında değil, ABD ile AB arasında olacağını ileri sürmektedir[2]. Ancak, 2003'de yayınlanan bir yazısında "Amerikalıların mevcut hâkimiyetinin daha ne kadar süreceğini kestirebilmek imkânsız. Kesinlikle emin olabileceğimiz bir şey varsa, diğer bütün imparatorluklar gibi, onun da tarihsel olarak geçici bir olgu haline geleceğidir. Bir insan ömrü zarfında, bütün sömürgeci imparatorlukların sonlandığına, Hitler'in sözde "Bin yıllık Alman İmparatorluğu"nun oniki yıl sürdüğüne, ve Sovyetler Birliği'nin dünya devrimi

düşünün sonuna tanık olduk./...” dedikten sonra, devâmında, Amerika’nın asıl olarak iç sebeplerle çökebileceğini ekleyen Eric Hobsbawm[3], bir yıl sonra, Bir Hint gazetesindeki bir mülâkatında daha net konuşmakta ve Irak Harbi’nin dönüm noktası olacağını belirtmektedir[4].

Habsbawn’ın bu lâfzları bir temennînin dışı vurulması olmasa gerek; Irak ve havzası, Amerikan tarihinde bir dönüm noktası olabilir. Olmalıdır da; aksi hâlde, zincirlerini kırmış bir boğaya dönecek olan Amerika’nın durdurulabilmesi için, insanlığın çok daha büyük kayıpları göze alması gerekecektir.

[1] Morgenthau, Hans J., “The Pathology of American Power”., *International Security*., Vol. 1, No. 3., Winter, 1977., pp.3-20;

[2] Charles A. Kupchan., “The End of the West”., *The Atlantic Monthly*., November 2002; Volume 290, No. 4; pp.42-44;

[3] Eric Hobsbawm., “ABD İmparatorluğu Nereye Gidiyor?”., Çev.. Cenk Taşbaşı., *Le Monde Diplomatique Türkiye*., Sayı: 15., 15.06-15.07.2005, s.15;

[4]. “Interview with Erich Hobsbawm: There Are Limits to American Power”., *The Hindu*., 19.12.2004

